

แผนการพัฒนา ทีมปฏิบัติการฉุกเฉิน ทางการแพทย์ในภาวะภัยพิบัติ

พญ.นฤมล สวรรค์ปัญญาเลิศ
นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมการแพทย์
Email: thailandemt2022@gmail.com

(5) แนวทางปฏิบัติในการสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน : สปฉ. (Emergency Support Function : ESF)

แผน ปก ชาติ 2558

การจัดการในภาวะฉุกเฉิน กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ จะสถาปนากการสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน (สปฉ.) เพียงส่วนงานใดส่วนงานหนึ่งหรือหลายส่วนงาน เข้าร่วมสนับสนุนการจัดการสาธารณสุขตามแผนภาพที่ 5 – 3 ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความจำเป็นของสถานการณ์

(5.8) สปฉ.8 : ส่วนงานการแพทย์และสาธารณสุข มีขอบเขตหน้าที่ ดังนี้

(5.8.1) จัดเตรียมและจัดหาทรัพยากรทางการแพทย์และสาธารณสุข รวมทั้ง ประสานการระดมสรรพกำลังด้านการแพทย์และสาธารณสุข

(5.8.2) จัดทำระบบฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์และสาธารณสุข รวมทั้ง เครื่องมือทางการแพทย์ในต่างประเทศ ศูนย์ข้อมูลของชุมชน เพื่อใช้พร้อมต่อกรณีเกิดสาธารณภัย

(5.8.3) พัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉิน (Emergency Medical Service : EMS) หน่วยปฏิบัติการกู้ชีพ และทีมตอบสนองด้านการแพทย์ ได้แก่ ทีมปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์ ในภาวะฉุกเฉินระดับอำเภอ (Mini MERT) ทีมปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์ระดับตติยภูมิในภาวะฉุกเฉิน (MERT: Medical Emergency Response Team) ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT : Surveillance Rapid Response Team) ทีมปฏิบัติการด้านจิตเวช (MCATT : Mental Health Crisis Assessment and Treatment Team) ที่พร้อมออกปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจัดระบบเครือข่ายสาธารณสุขให้บริการและสนับสนุนการปฏิบัติงานทั่วประเทศ โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ทันทีเมื่อเกิดสาธารณภัย

การเฝ้าระวังและเตรียมความพร้อมตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุข

ฉบับปรับปรุงการนำเสนอ 18 มีนาคม 2567

Biological	Chemical/Radiation	Natural Hazards	Environmental	Human	อุบัติเหตุเนื่องจากการคมนาคมและขนส่ง
1) ภัยจากโรคระบาดในมนุษย์ - โรคติดต่ออุบัติใหม่ - โรคติดต่ออุบัติซ้ำ - โรคติดต่อ 2) ภัยจากโรค แมลง สัตว์ คีตรูพิษระบอบ 3) ภัยจากโรคระบาดสัตว์และสัตว์น้ำ	1) ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย - สารเคมีรั่วไหล - นิคมอุตสาหกรรม 2) ภัยจากรังสี	1) อุทกภัยและดินโคลนถล่ม 2) ภัยจากพายุหมุนเขตร้อน(วาตภัย) 3) ภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม 4) ภัยจากคลื่นสึนามิ 5) ภัยจากอัคคีภัย	1) ภัยแล้ง 2) ภัยจากความร้อน 3) ภัยจากไฟฟ้าและหมอกควัน 4) ฝุ่นละอองขนาดเล็ก 5) ไฟไหม้บ่อขยะ 6) ภัยหนาว	1) ภัยจากการชุมนุม (กพ.) - ชุมนุมภาวะปกติ - ชุมนุมมุ่งหวังผลตามเงื่อนไขข้อเรียกร้อง 2) เหตุการณ์ mass shootings/school shooting/violence (กจ.) 3) วิกฤตทางสุขภาพจิต (กจ.)	1) ภัยจากการคมนาคมและขนส่ง (คร.) 2) อุบัติเหตุรถพยาบาลสังกัด สร. (สป.สร.) 3) อุบัติเหตุรถพยาบาลเอกชนรถตู้ชีพ/กู้ภัย (สพจ.)
กรมควบคุมโรค	กรมควบคุมโรค	สป.สร.	กรมอนามัย	กรมการแพทย์ /กรมสุขภาพจิต	สป.สร./ กรมควบคุมโรค/ สพจ.

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต กรมควบคุมโรค กรมอนามัย กรมการแพทย์ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานประสานงานและเลขานุการกลาง

กระทรวงสาธารณสุข

กรมการแพทย์

- เตรียมความพร้อมสถานพยาบาล บุคลากร ทีมปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์ (CLS, mini-MERT, MERT, EMT) ในการรับมือกับสาธารณภัยทุกประเภท
- จัดให้มีการรักษาพยาบาลฉุกเฉิน (ECS)

แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม

- **EMTCC** ได้รับการรับรองมาตรฐานจาก WHO (2.3.1)
- การปฏิบัติงานของทีมปฏิบัติการฉุกเฉินด้านการแพทย์ (2.2.3, 2.3.1, 2.4.2, 2.4.3, 2.4.5)
- พัฒนาแนวทางการส่งเสริมขีดความสามารถหน่วยปฏิบัติการทางการแพทย์และสาธารณสุขของประเทศไทย (**Thailand-EMT**) เพื่อรับรองเป็น EMT Type II WHO (3.1.4)
- แนวทางการยกระดับทีม MERT เป็น **Thailand – EMT ทีม 2** (3.1.4)

**ความเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับหน่วยงานภายในและในกำกับของกระทรวงสาธารณสุข
ในการจัดการภาวะฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุข ปี 2567**

หน่วยงานภายใน กระทรวงสาธารณสุข	บทบาท		
	Administration	Operation	Development & Training
5. กรมการแพทย์	<ul style="list-style-type: none"> ขับเคลื่อนนโยบายการเตรียมความพร้อม รองรับผลกระทบทางสุขภาพของผู้ประสบภัย M&E และกลไกการตรวจราชการ กสร. 	<ul style="list-style-type: none"> MERT (Thailand Medical Emergency Response Team) EMT (Thailand Emergency Medical Team) 	<ul style="list-style-type: none"> MERT Mini-MERT HOPE. BCP ของหน่วยบริการ IPC for Emergency Care System
6. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	-	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนทีมปฏิบัติสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว ลงพื้นที่ในการสอบสวน ป้องกันและควบคุมโรค Mobile Lab 	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาและรับรองคุณภาพมาตรฐานทางห้องปฏิบัติการ
7. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนานโยบายที่เกี่ยวข้อง ให้แก่สถานบริการสุขภาพ รองรับในภาวะปกติและภาวะฉุกเฉิน 	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนทีม MsERT ดูแลด้านโครงสร้างอาคาร สถานพยาบาล และเครื่องมือแพทย์ 	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุน พัฒนา และบริหารจัดการวิศวกรรมทางการแพทย์
8. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	-	<ul style="list-style-type: none"> จัดทำฐานข้อมูลหน่วยงาน สถานที่รักษาและดูแลสุขภาพประชาชนทางแพทย์ แผนไทย ให้พร้อมใช้ 	<ul style="list-style-type: none"> ประสาน เชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก
9. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	<ul style="list-style-type: none"> เวชภัณฑ์ทางการแพทย์ ขับเคลื่อนแผนนโยบายแห่งชาติด้านยาและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบยาแห่งชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> กระจาย กำกับ ดูแล การจัดส่งยาและเวชภัณฑ์ ตามแผนการสนับสนุน 	-
10. สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ	<ul style="list-style-type: none"> Financial & Law Support 	<ul style="list-style-type: none"> Medical transport ระดับ ALS : บน / เรือ / อากาศ 	<ul style="list-style-type: none"> Model development ALS/BLS/EMR บน / เรือ / อากาศ
11. วิทยาลัยการแพทย์ฉุกเฉินแห่งประเทศไทย	<ul style="list-style-type: none"> เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานสาธารณสุข & โรงเรียนแพทย์ 	-	<ul style="list-style-type: none"> กำหนดให้มี PHEM ในหลักสูตร แพทย์เฉพาะทาง EP

ระดับอำเภอ

ระดับ
จังหวัด

ระดับ
เขต

ระดับ
ประเทศ

P

Prevention

P

Logistic support & others

Medical care,

Life line

R

Special Care

Mini MERT
SRRT

MINI
MERT/MERT/
MCATT/SRRT

MINI
MER/MER/
MCATT/SRRT
กรม ส.ส.

Thailand
EMT

R

Mental health/ Sanitation

Rehabilitation

การดำเนินงาน

- **System** : Contingency Plan (Hazard specific plan, Hospital Business Continuity Plan), SOP ต่าง ๆ
- **Stuff** : การพัฒนาความพร้อมทรัพยากร เครื่องมือ ตลอดจนรายการทรัพยากรที่เหมาะสมกับ SOP
- **Staff** : การพัฒนาทรัพยากรบุคคล ในการตอบโต้และจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขทุกระดับ (อำเภอ-จังหวัด-เขต-ประเทศ) ได้แก่ miniMERT, MERT, Thai-EMT
- **HOPE** (Hospital Preparedness for Emergencies) programs (Policy สำหรับหน่วยบริการ)

Total MERT
77 MERT MOPH
6 Military MERT
2 Navy MERT
ขยาย เครือข่าย
MERT
Chula, CDEM,
Redcross MERT,
BMA MERT และ
หน่วยงานเอกชน
ฯลฯ

Timeline การพัฒนาทีมปฏิบัติการฉุกเฉิน ทางการแพทย์ในภาวะภัยพิบัติ (1)

- **2552-2554** กรมการแพทย์ร่วมกับสมาคมเวชศาสตร์ฉุกเฉินแห่งประเทศไทย และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรม ปภ ก กลาโหม ในการพัฒนา หลักสูตร ทีมปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์
- **2555-2563** ขยายการพัฒนาทีม **MERT, MiniMERT** ทั่วประเทศ
- ร่วมการฝึกซ้อม **CMEX** , ร่วมกับ สภาความมั่นคงแห่งชาติ และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- กระทรวงกลาโหม เข้าร่วมการพัฒนาทีม **MERT** และให้ใช้ชื่อว่า **Military MERT** มีการพัฒนาในทุกเหล่าทัพ และมีการฝึกการปฏิบัติร่วมกันกับ **MERT** พลเรือน

Timeline การพัฒนาทีมปฏิบัติการฉุกเฉิน ทางการแพทย์ในภาวะภัยพิบัติ (2)

- **2559-2560** พัฒนาทีม **Thailand EMT type 1 Fixed** ตามมาตรฐาน **WHO**
- **2563-2565** ช่วงโควิดระบอบาต จัดตั้ง รพ สนามในหลายพื้นที่ ทีม **MERT, Mini MERT** ปฏิบัติภารกิจ
- **2566-2567** - ขยายการพัฒนาทีม **MERT, Mini MERT**

แผนพัฒนาทีมปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์ในภาวะภัยพิบัติ

พ.ศ. 2569-2572

- 1) พ.ศ. 2569 ทบทวนหลักสูตร Mini MERT, MERT
- 2) พ.ศ. 2569-2571 พัฒนาหลักสูตร Advanced MERT และขยายการอบรมให้ครบทุกเขตสุขภาพ
- 3) พ.ศ. 2569-2572 พัฒนาต่อยอด ทีม MERT, Advanced MERT ในทุกภาคส่วน เป็น Thailand Emergency Medical Team ตามมาตรฐานขององค์การอนามัยโลก รวมถึง ทีม Civil Military Team

แผนพัฒนาทีมปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์ในภาวะภัยพิบัติ พ.ศ. 2569-2572

4) พ.ศ. 2569 กรมการแพทย์ จัดตั้ง Medical Emergency Response Institutes of Thailand

5) พ.ศ. 2569-2572 จัดให้มี Training Center โดยมี กรมการแพทย์ เป็น Regulator เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของการพัฒนาทีมปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์ ในภาวะภัยพิบัติ แต่ ละ ระดับ

Plan : National MERT to Thailand EMT

An initial collaboration of three key ministries
MOPH – MOI - MOD

กระทรวงสาธารณสุข
MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

กระทรวงมหาดไทย
MINISTRY OF INTERIOR

กระทรวงกลาโหม
MINISTRY OF DEFENCE

Thailand Medical Emergency Response Team (MERT) Initiative

77 MERT of MOPH
6 Military MERT

Advanced MERT
MERT trained

Thailand Emergency Medical Team (EMT) Initiative

4 Thailand EMT need to set up
6 Team Rosters identified

Update แผนการดำเนินงานการพัฒนาทีม ปฏิบัติการฉุกเฉิน ทางการแพทย์ในภาวะภัยพิบัติระดับต่างๆ พ.ศ. 2569-2570

- อบรม ทีม ครู ก **Mini MERT** ใน ปี **2569** และ ขยาย ให้ครอบคลุม
ทุก จว ใน ปี พ.ศ. **2570**
- อบรม ทีม **Advanced MERT** ทั้งภาคทฤษฎี และ ภาค ปฏิบัติ ใน
ปี **2569** และขยายให้ครบทุกเขต ใน ปี **2570**
- อุปกรณ์ สำหรับ ทีม ระดับ โรงพยาบาลสนามตามมาตรฐานขององค์การ
อนามัย โลก จะได้รับครบใน ประมาณ เดือน สิงหาคม ปี**2569** และเข้า
รับการประเมิน **Thailand EMT Type 2** ตามขั้นตอน ใน
ประมาณ พฤษภาคม ปี **2570** โดย มี องค์การอนามัยโลก สนับสนุน
ด้านวิชาการ

ข้อเสนอ เพื่อการพิจารณา

- ทีมปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์ทุกระดับ **MiniMERT, MERT, MERT, Thailand EMT** ให้มีความพร้อม ในการปฏิบัติงาน ควรฝึกซ้อมร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย อย่างน้อย ปีละ ครั้ง ตามความเสี่ยงในพื้นที่
- ทุกทีมเข้ารับการอบรม และ พัฒนาต่อยอดเป็นครู ก และ เข้าใจในบทบาทภารกิจร่วมกับ กรมการแพทย์ ในฐานะ **Regulator**

แผนการพัฒนา ทีมปฏิบัติการฉุกเฉิน ทางการแพทย์ในภาวะภัยพิบัติ

พญ.นฤมล สวรรค์ปัญญาเลิศ
นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมการแพทย์
Email: thailandemt2022@gmail.com